

K O H T U M Ä Ä R U S

Kohus	Tallinna Ringkonnakohus
Kohtuasja number	Tsiviilasi nr 2-12-44186
Määruse tegemise aeg ja koht	05.06.2013, Tallinn
Kohtukoosseis	Reet Allikvere, Ele Liiv, Imbi Sidok-Toomsalu
Kohtuasi	Sihtasutuse Tallinna Vene Muuseum hagi Mittetulundusühingu Vene Muuseum vastu 31.05.2010 sõlmitud heade kavatsuste kokkuleppe täitmiseks ja Sihtasutusele Tallinna Vene Muuseum esemete, materjalide ja museaalide tasuta üleandmisele kohustamiseks
Vaidlustatud kohtulahend	Harju Maakohtu 12.04.2013 määrus
Kaebuse esitaja ja kaebuse liik	Sihtasutuse Tallinna Vene Muuseum määruskaebus ja Mittetulundusühingu Vene Muuseum määruskaebus
Menetlusosalised ja nende esindajad	Hageja: Sihtasutus Tallinna Vene Muuseum (registrikood 90003947, asukoht Pikk 29a, Tallinn), seaduslik esindaja Mihhail Korb ja lepinguline esindaja Terje Kraiss Kostja: Mittetulundusühing Vene Muuseum (registrikood 80141140, asukoht Paldiski mnt 16-36, Tallinn) lepinguline esindaja advokaat Urmas Arumäe
Menetluse liik	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

- 1. Muuta Harju Maakohtu 12.04.2013 määrust. Jätta nii esimese astme kui ka teise astme menetluskulud hageja kanda.**
- 2. Sihtasutuse Tallinna Vene Muuseum määruskaebus jätta rahuldamata.**
- 3. Mittetulundusühingu Vene Muuseum määruskaebus rahuldada osaliselt.**
- 4. TERVIKTEKST**
 - 4.1 Jätta Sihtasutuse Tallinna Vene Muuseum hagi Mittetulundusühingu Vene Muuseum vastu 31. mail 2010 sõlmitud heade kavatsuste kokkuleppe täitmisele ja Sihtasutusele Tallinna Vene Muuseum esemete, materjalide ja museaalide tasuta üleandmisele kohustamiseks läbi vaatamata.**
 - 4.2 Jätta nii esimese kui ka apellatsiooniaseme menetluskulud hageja Sihtasutuse Tallinna Vene Muuseum kanda.**

EDASIKAEBAMISE KORD

Määruse peale võib Riigikohtule esitada määruskaebuse 15 päeva jooksul määruse ärakirja kättesaamisest alates. Hagimenetluses võib Riigikohtus menetlusosaline menetlustoiminguid teha ning avaldusi ja taotlusi esitada üksnes vandeadvokaadi vahendusel. Menetlusosaline võib ise esitada menetlusabi taotluse ja teise menetlusosalise kaebuse või taotluse kohta seisukohti ja vastuväiteid. Menetlusabi taotluse esitamine ei peata seaduses sätestatud ega kohtu määratud menetlustähtaja kulgemist. Seaduses sätestatud tähtaja järgimiseks peab menetlusabi taotleja tegema tähtaja kestel ka menetlustoimingu, mille tegemiseks ta menetlusabi taotleb.

Asjaolud ja menetluse käik

Harju Maakohtu menetluses oli SA Tallinna Vene Muuseum hagi MTÜ Vene Muuseum vastu nõudega kohustada MTÜ-d Vene Muuseum täitma 31.05.2010 sõlmitud heade kavatsuste kokkulepet ja andma SA-le Tallinna Vene Muuseum tasuta üle hagiavalduse lisas 3 loetletud esemed, materjalid ja museaalid.

Maakohtu määrus ja selle põhjendused

12.04.2013 määrusega jättis kohus hagi läbi vaatamata TsMS § 423 lg 2 p 2 alusel, mille kohaselt võib kohus jätta hagiavalduse läbi vaatamata, kui hagi ei ole esitatud hageja seadusega kaitstud õiguse ega huvi kaitseks või eesmärgil, millele riik peaks andma õiguskaitsset, või kui hagi ei ole hageja taotletavat eesmärki võimalik saavutada.

Kostja taotles nii 17.01.2013 hagi vastuses kui ka 14.02.2013 avalduses hagi läbivaatamata jätmist, kuna hagi on esitatud vale hageja poolt ja poolte vahel puudub õigussuhe. Kohtule esitatud Tallinna linna ja kostja vahel 31.05.2010 sõlmitud heade kavatsuste kokkuleppes nähtuvalt ei ole hageja lepingu pooleks. VÕS § 80 lg-test 1 ja 2 tuleneb, et lepingus võib ette näha või võlasuhte olemusest tuleneda, et kohustus tuleb võlausaldaja asemel täita kolmandale isikule (leping kolmanda isiku kasuks). Kolmas isik võib nõuda lepingu täitmist, kui see on ette nähtud lepinguga või tuleneb seadusest.

Heade kavatsuste kokkuleppes ei ole hagejale antud VÕS § 80 lg-s 2 sätestatud õigust, nõuda kostjalt lepingu täitmist. Hagiavalduse õiguslikust põhjendusest ei nähtu, et hagejal oleks õigus hagi kostja vastu esitada tulenevalt seadusest. Kohus asus seisukohale, et hagi tuleb jätta läbi vaatamata.

Sihtasutuse Tallinna Vene Muuseum määruskaebus

Hageja palub maakohtu määruse tühistada.

Kohus asus õigele seisukohale, mille kohaselt on hagiavalduse aluseks olev kokkulepe vaadeldav lepinguna kolmanda isiku kasuks VÕS § 80 lg 1 mõttes. Hageja on kolmas isik, kelle kasuks kokkulepe kostja ja Tallinna linna vahel sõlmiti. Lepingu täitmise nõudeõiguse olemasolu kolmandal isikul sõltub sellest, kas tegemist on n.ö ehtsa või ebaehtsa lepinguga. Seejuures peab lepingu ehtsus tulenema vahetult lepingust või seadusest.

Ebaõige on kohtu seisukoht, mille järgi nõudeõigus peab olema lepingus spetsiifiliselt välja toodud. Kuivõrd kokkuleppe järgi oli Tallinna linnal kohustus asutada SA Tallinna Vene Muuseum, ehk kokkuleppe tähenduses kolmas isik, teha talle rahaline sissemaks ja toetada tema tegevust ning MTÜ-l Vene Muuseum kohustus anda kolmandale isikule tasuta üle muuseumi kontseptsioon, tegevusega seotud materjalid ning kogutud museaalid, on nii Tallinna linn kui MTÜ Vene Muuseum käsitatavad võlausaldajatena.

Kui lepingus või seaduses ei ole otseselt sätestatud kolmanda isiku spetsiifilist nõudeõigust, tuleb selle võimalikku olemasolu kaaluda läbi lepingu tõlgendamise. VÕS § 29 lg-st 1 tulenevalt lähtutakse lepingu tõlgendamisel lepingupoolte ühisest tegelikust tahtest. VÕS § 29 lg 5 p-st 3 tulenevalt tuleb lepingu tõlgendamisel eelkõige arvestada lepingupoolte käitumist enne ja pärast lepingu sõlmimist. Nagu eeltoodust nähtub on MTÜ Vene Muuseum

saanud Tallinna linnalt juba enne kokkuleppe sõlmimist toetust täitmaks kohustusi, mis kokkuleppega kirjalikult poolte vahel fikseeriti ning on ka pärast kokkuleppe sõlmimist neid kohustusi tunnistanud. Ka käesoleval ajal kehtetu TsK § 172 võimaldas lisaks lepingu ning seaduse sõnastuste tuletada kolmanda isiku nõudeõiguse kohustise olemusest.

Arvestades eeltoodut tuleneb antud juhul hageja nõudeõigus kokkuleppe olemusest ning vaidlustatud kohtumääruse järelendus sellest, et kokkuleppes ei eksisteeri VÕS § 80 lg-s 2 sätestatud kolmanda isiku õigust nõuda kolmanda isiku kasuks sõlmitud lepingu täitmist on väär ja määrus tuleb tühistada.

Vastus määruskaebusele

Kostja palub jätta määruskaebuse rahuldamata ja lisada kostja määruskaebuses nimetatud menetluskulude rahalisele suurusele (1920 eurot) kostja menetluskulud lepingulisele esindajale määruskaebusele vastuse koostamise eest summas 410 eurot.

Mittetulundusühingu Vene Muuseum määruskaebus

Kostja palub määrata menetluskulude jaotuse korras menetluskulude kandjaks hageja, määrata kindlaks menetluskulude rahaline suurus summas 1920 eurot, kohustada hagejat kandma kostja lepingulise esindaja kulud summas 1920 eurot MTÜ Vene Muuseum arvelduskontole Swedbankas nr 221016442347, määrata menetluskulude eelnimetatud kontole ülekandmise mõistlikuks tähtajaks viis (10) päeva arvates kohtumääruse tegemisest;

Vastavalt TsMS § 168 lg 2 kannab hageja menetluskulud, kui hagi jäetakse läbi vaatamata. 12.04.2013 määrusega tsiviilasjas nr 2-12-44186 kohus kulude osas seisukohta ei võtnud – kohus jättis hagi kostja taotlusel läbi vaatamata. Samas peab asja menetlenud kohus märkima TsMS § 173 lg 1 ja 2 järgi menetluskulude jaotuse menetlusosaliste vahel muu hulgas määrukses, millega hagi menetluse avaldus jäetakse läbi vaatamata. Menetluskulude jaotus tuleb kohtulahendis märkida ka siis, kui menetlusosalised seda ei taotle.

Menetlusosaline võib TsMS § 174 lg 1 järgi nõuda asja lahendanud esimese astme kohtult menetluskulude rahalist kindlaksmääramist lahendis sisalduva kulude jaotuse alusel 30 päeva jooksul alates kulude jaotuse kohta tehtud lahendi jõustumisest. Kohus märgib seda menetluskulude jaotust ettenägevas kohtulahendis.

Kostjale teadaolevalt esitas hageja 24.04.2013 määrusele määruskaebuse (sisu osas kostjal informatsioon puudub), mistõttu on menetlusökonomiliselt ka kostjal otstarbekas esitada määruskaebus, mis võimaldab mõlemat määruskaebust läbi vaadata samas menetluses.

Menetluskulude suuruse esitamisel juhendus kostja muu hulgas TsMS §-s 175 nimetatud Vabariigi Valitsuse kehtestatud lepingulise esindaja kulude teiselt menetlusosaliselt sissenõudmise piirmääradest, mis tsiviilasja hinda (3 500 eurot) silmas pidades võib olla kuni 3200 eurot.

Vastus määruskaebusele

Hageja palus jätta rahuldamata kostja taotlus menetluskuluna 1920 euro väljamõistmiseks või alternatiivselt määrata kostja kasuks väljamõistetavate menetluskulude suurus kohtu äranägemisel.

Edasine menetluse käik

Maakohus jättis määruskaebuse rahuldamata ning edastas selle TsMS § 663 lg 5 alusel läbivaatamiseks ja lahendamiseks ringkonnakohtule.

Ringkonnakohtu seisukoht

Kolleegium leiab, et Harju Maakohu 12.04.2013 määrus on seaduslik ja põhjendatud osas, millega jäeti Sihtasutus Tallinna Vene Muuseum hagi läbi vaatamata. Kuna kolleegium

nõustub täielikult maakohtu põhjendustega, siis ei pea vajalikuks neid tulenevalt TsMS § 654 lg-st 6 korrata. .

Ükski Sihtasutuse Tallinna Vene Muuseum määruskaebuses toodud väide ei anna alust kaevatava määruse tühistamiseks. Määruskaebus tuleb jätta rahuldamata.

Maakohtu määrust tuleb täiendada menetluskulude jaotusega. Põhjendatud on Mittetulundusühingu Vene Muuseum määruskaebus. TsMS § 168 lg 2 kohaselt kannab hageja menetluskulud, kui hagi jäetakse läbi vaatamata. Menetluskulude jaotust maakohus kindlaks ei määranud. TsMS § 173 lg 1 ja 2 järgi tuleb menetluskulude jaotuse menetlusosaliste vahel kindlaks määrata ka määruses, millega hagi avaldus jäetakse läbi vaatamata. Kolleegium leiab, et nii esimese astme kui ka apellatsiooniaseme menetluskulud tuleb kõik jätta hageja kanda.

Menetlusosaline võib TsMS § 174 lg 1 järgi nõuda asja lahendanud esimese astme kohtult menetluskulude rahalist kindlaksmääramist lahendis sisalduva kulude jaotuse alusel 30 päeva jooksul alates kulude jaotuse kohta tehtud lahendi jõustumisest. Kohus märgib seda menetluskulude jaotust ettenägevas kohtulahendis.

Reet Allikvere

Ele Liiv

Imbi Sidok-Toomsalu